

Kilde 5: Folketingsdebat vedr. OL i Moskva 1980

Lise Østergaards redegørelse vedrørende boykot af de olympiske sommerlege i Moskva (kilde 4) blev den 22. maj 1980 diskuteret i Folketinget. Kilden er et uddrag af debatindlæggene.

Spørgsmål:

1. Hvordan forholder de forskellige politikere sig til sammenblandingen af sport og politik?
2. Hvem er for og imod dansk deltagelse ved OL i Moskva?
3. Analysér partiernes argumenter for og imod deltagelse i OL i Moskva 1980.

Arne Christiansen (V):

Jeg kan takke ministeren for en saglig redegørelse for baggrund og omstændigheder i forbindelse med den internationale debat om boykot af de olympiske lege i Moskva til sommer.

Men længere kan jeg heller ikke strække mig. Jeg savner en konklusion, en standpunkttagen, navnlig fordi ministerens redegørelse angiveligt drejede sig om holdningen til dansk deltagelse i de olympiske lege i Moskva. Det mest karakteristiske ved redegørelsen var nemlig mange på holdning, og det på trods af, at folketinget med regeringens, socialdemokratiets og mange fleres stemmer har vedtaget en fordømmelse af Sovjetunionens invasion i det neutrale, forsvarsløse Afghanistan. (...)

Jeg kan være enig med sportens minister om, at hovedhjørnestenen i dansk idrætsliv er frivillig indsats og demokratisk tradition. Men hvis man af denne demokratiske tradition udleder, at Danmark i frihedens navn bare skal lade sine olympiadedeltagere rejse, overser man en alvorlig og truende kendsgerning, nemlig den, at det for at bevare denne frihed og den anførte demokratiske tradition er nødvendigt at erkende diktaturet og tyranniet, hvor det findes, og også at erkende risikoen for at blive udnyttet af dette tyranni. (...)

De færreste i dette ting husker måske 1930'erne, men må jeg minde om, at kun få i 1936 troede på de tyske flygtninges beretning om KZ-lejre og jødeforfølgelser, og Hitlers Tyskland havde på dette tidspunkt, nemlig samme år, kun besat Rhinlandet, en afmilitariseret tysk zone. Erobringen, besættelsen, af Østrig og Tjekkoslaviet kom først senere, og meget fulgte. Dengang lukkede man øjnene for de politiske risici, og Danmark og andre lande lod sig udnytte i en totalitær magts målrettede propaganda. (...)

En boykot i år kan måske bidrage til at rense den olympiske idé for politik. Den olympiske komité kunne jo så benytte de næste 4 år, den næste olympiade, til at overveje en tilbageføring til Hellas [Grækenland], hvorfra idé og idealer er hentet, og derved fjerne muligheden for, at legene fortsat uddarmer til politiske manifestationer i de respektive værtslande.

Ninn-Hansen (KF):

(...) [D]et drejer sig om, er (..) om Danmark officielt i en situation, hvor de olympiske lege holdes i et krigsførende land, der kan anvende denne lejlighed til propaganda over for egne og andre borger i verden, skal deltage.

En af de mest forudseende, ja, vel det mest fremsynede medlem, der nogen siden har været i dette ting, sagde i 1936, at vi skulle blive væk fra Berlin. Han havde ikke tilslutning i sit eget parti, det konservative folkeparti, han havde vel ikke tilslutning hos nogen, i hvert fald har det kun været ganske få, i folketinget og heller ikke i befolkningen. Der gik ikke mange år, så sagde alle: hvor havde han dog ret, Christmas Møller, hvor var det rigtigt af ham, at han dengang som den eneste advarede imod at være deltager i noget, der kunne blive til en støtte til nazismen, en støtte til dette, at man skulle overse, hvad der faktisk foregik i Nazityskland. (...)

Jeg ved ikke, hvor mange russiske aviser der har omtalt det nederlag, som Sovjetunionen fik ved afstemningen i FN, da man vendte sig mod Afghanistaninvasionen. Jeg tvivler på, at de har skrevet noget om det. Men en udebliven fra en olympiade kan ikke skjules for Sovjetunionens befolkning. Det vil have

den virkning, der var hensigten at boykotte olympiaden, nemlig at man gør alle opmærksomme på, at det, der er sket i Afghanistan, er noget, man ikke vil finde sig i.

Hvorfor ikke lære af historien? Hvorfor ikke lære af denne, at der er noget, vi ikke bør medvirke til, fordi vi kommer til at støtte nogle, hvis handlinger vi ikke synes om? (...)

Poulsgaard (FP):

(...) Nu har vi en tid, hvor krigsskyer igen trækker op (...) I den situation mener vi det er nyttigt og gavnligt, at disse sportsfolk får lov til at dyste i fredelig kappestrid.

Men på den anden side er der det politiske. Man kan jo have meget høje idealer, der går ud på, at sport og politik ikke skal sammenblandes, men ministeren var selv inde på i sin redegørelse, at der jo har været en livlig sammenblanding af sport og politik, og Sovjetunionen har jo, som ministeren var inde på det, selv boykottet f.eks. en fodboldkamp i Chile og andre steder. Derfor kan det i hvert fald ikke komme bag på Sovjetunionen, at når man bryder alle internationale regler ved simpelt hen at besætte Afghanistan, så må disse trusler om boykot komme, som præsident Carter gjorde til talsmand for. (...)

Jeg vil gerne sige her, at mit parti også er delt i spørgsmålet [om boykot]. Vi er et flertal, der mener, at på trods af denne besættelse og på trods af disse brud på international regler, der er foretaget i Sovjetunionen, skal idrætsfolk tage derover og deltage, men der er et stort mindretal i mit parti, der mener, at vi burde blive hjemme. (...)

Ingerlise Koefoed (SF):

I SF er vi enige i konklusionen på kulturministerens redegørelse, at Danmark ikke skal boykotte de olympiske lege i Sovjetunionen i sommer. Men de forudsætninger, vi drager vores konklusion på, er nogle andre end kulturministerens. (...)

Spørgsmålet om boykot eller ikke boykot af de olympiske lege har intet med idrætspolitik at gøre. Det har måske en lille smule at gøre med den bredere kulturpolitik, hvis man med kultur også mener noget med fredelige og ufredelige samværsformer mellem nationerne, og med internationale holdninger.

Det er først og fremmest et udenrigspolitisk spørgsmål ligesom boykotten af Iran og i det hele taget ligesom et eller flere landes sanktioner over for andre lande på grund af disses inden- eller udenrigspolitiske handlinger. (...)

En gennemført boykot ville betyde en yderligere optrapning, og det har vi ikke brug for i en verden, der tørst efter afspænding og fred. (...)

Stinus (RV):

Der er i den radikale folketingsgruppe enighed om, at det er idrættens organisationer og de enkelte sportsudøvere selv, som til syvende og sidst må træffe afgørelsen om deltagelse eller ikke deltagelse i de olympiske sommerlege i Moskva. Der er også enighed om, at idrætsfolkene må kunne forvente en vejledning fra de 179 folketingsmedlemmer, som fremfor nogen bør have en holdning til det, der sker i Afghanistan. Det for let blot at sige, at det må idrætten selv bestemme. Derved forsøger i herinde at skubbe ansvaret væk, og det kan folketingets medlemmer mindst af alle tillade sig. (...)

Arne Melchior (CD)

(...) Det (...) ulogiske punkt, jeg vil pege på, er, at ministeren i sin redegørelse i forgårs klart erklærede, at sport og politi ikke kan holdes adskilt, og kulturministeren gav selv en lang række eksempler på, at man i Sovjetunionen selv har taget politiske konsekvenser inden for sportens område, eller man kan også sige sportslige konsekvenser af politiske situationer. (...)

Det er klart CDs, hele gruppens, mening, at det er Danmarks Olympiske Komité og de enkelte deltagere vi har jo set en af dem, en tidligere guldmedaljevinder inden for sejlsporten, ytre sin egen personlige tvivl

meget stærkt i Politiken gentagne gange – det er altså anerkendt fra mit partis side, at det er sportens ledere og de aktive sportsfolk selv, der skal træffe den endelige afgørelse. Vor kritik af den i øvrigt helt klart velmenende regering går ene på dette, at man uddrager dem en udtalelse i et spørgsmål, som man selv erklærer er af politisk art. Det tror jeg ikke man kan leve med.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Der er ikke meget at råbe hurra for, når man kan konstatere, at regeringen har besluttet sig for ikke at opfordre idrætsorganisationerne til at boykotte de olympiske lege i Moskva. Det ville der måske have været, hvis denne beslutning var blevet taget på baggrund af, at man ikke ønskede at medvirke til en optrapning af den spændte situation på verdensplan, at man ikke ønskede at underlægge sig USA's åbenlyse pression og Carters interesse i et melet sin egen kage i valgkampen, og at man ikke ønskede at lade sig diktere af de større og stærkere EF-landes mening, især Tysklands. (...)

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er af den opfattelse, at idræt og politik principielt bør holdes adskilt, og derfor bør det være idrætten selv der tager stilling til eventuel deltagelse i olympiaden i Moskva til sommer. Men vi er enige med regeringen i, at idrætten i høj grad er en del af den politiske virkelighed, og at der, som ministeren har påvist det i sin redegørelse, er mange eksempler på indblanding i idrætten i et internationalt opgør. Det er en kendsgerning ganske uanset om ønskerne om det modsatte.

Den berettigede harme, som kom til udtryk i FN over Sovjetunionens invasion af Afghanistan, måtte give udslag i, at mange lande af den grund ville boykotte olympiaden, og det så meget des mere som Sovjetunionen ofte selv har boykotte de olympiske lege af politiske grunde.

Kristeligt folkeparti mener derfor, at regeringen burde have henstillet til den olympiske komité, at den advarede idrætsfolkene mod deltagelse, da de imod deres vilje vil blive brugt som en brik i den politiske propaganda, uanset at man gerne ville undgå dette.

Kristeligt folkeparti vil advare imod, at danske idrætsfolk deltager i de olympiske lege i et krigsførende land og derved officielt accepterer Sovjetunionens holdning. (...)

Ib Christensen (DR):

De danske idrætsfolk og deres organisationer må selv afgøre, om de vil deltage i olympiaden i Moskva eller ej. Regering og folketing skal ikke på nogen måde blande sig deri. (...)

Vi er enige i den opfattelse, at sport og politik ikke helt kan adskilles, men sammenblanding mellem sport og politik kan jo finde sted i større eller mindre omfang, og det må da være vort synspunkt, at sport og politik skal blandes i mindst mulig grad. Vi mener altså, at den størst mulige adskillelse skal finde sted. (...)

Bolvig (RV):

(...) Jeg undre[r] mig over regeringens holdning, eller rettere manglende holdning, til en sportslig boykot af de kommende olympiske lege i den sovjetiske hovedstad, for vi er vel, hr. Udenrigsminister, enige om, at det ikke skal kunne betale sig, heller ikke for en supermagt, at overfalde et andet land, at frarøve et andet land dets selvstændighed, et land, der igennem årtier har kæmpet desperat for en sådan selvstændighed. (...)

Sport og politik har altid været blandet sammen, uanset hvad der siges, det har det været lige siden de klassiske lege, hvor der også var demonstrationer mod tyranner som Dionysios fra Sicilien. (...)

Om vi kan lide den amerikanske beslutning eller ej, så synes jeg, vi må erkende, at efter præsident Carters beslutning vil en dansk deltagelse i Sovjetunionen blive brugt politisk, den vil blive taget til indtægt for de sovjetiske synspunkter og det vil for den misinformede sovjetiske befolkning blive gjort klart, at USA står isoleret. (...)

Vi svigter ikke kun USA, men især de humane principper, hvorpå vi har bygget vores samfund op – de principper vi normalt hylder, og som vi er enige om at hylde. Har jeg ikke ret, hvis jeg slutter med et frit citat af Kumbel, som jeg synes siger det aldeles klart:

"Når vi la'r vort ansvar ligge
tror vi vidst,
vi har det ikke."

*Kilden kan i sin fulde længde findes her: Folketingstidende. Forhandlinger i Folketinget 1979-80, VII. A/S J.H. Schultz
Universitetsstrykkeri, Kbh. 1981*